

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана

«31» 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Проектна та грантова діяльність

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма «Соціальні технології»
вид дисципліни: обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: професор Ольга КУЦЕНКО

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Ольга КУЦЕНКО – доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри _____

(підпис)

(Олег МАЗУРИК)

Протокол № 1 від «31» 08 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – сформувати у студентів вміння та навички фандрайзингу, підготовки та подання проєктних заявок для грантової підтримки, знання про особливості грантових програм і вимог до реалізації грантових проєктів

2. Попередні вимоги до опанування навчальною дисципліною:

- знати основи методології наукової діяльності, методології та організації соціальних досліджень;
- вміння працювати з інформаційно-пошуковими системами та базами даних;
- володіти навичками командної роботи та презентації її результатів;
- володіти навичками роботи з англійською науковою літературою та джерельними базами.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна має практичну спрямованість, зорієнтована на ознайомлення студентів з можливостями грантової підтримки проєктів, вимогами до організації проєктних заявок та конкурсного відбору проєктів, критеріїв успішної реалізації проєктів за грантовою підтримкою та розвитку навичок з підготовки успішної проєктної заявки для отримання гранту на конкурсних засадах. Особлива увага буде приділена умовам та перспективам грантової підтримки проєктів Національним фондом досліджень України, програмами Європейської Дослідницької Ради та Агенції Європейських інновацій, НАТО, Міжнародним Вишеградським фондом та Міжнародним фондом «Відродження», тощо. Опанування дисципліною передбачає семестрову індивідуальну і командну практичну роботу з розробки проєктної пропозиції, перехресного експертного оцінювання заявок, презентації та захисту командної проєктної пропозиції на заключній міні-конференції із стейкхолдерами.

4. Завдання (навчальні цілі) –

- Сформувати знання студентів про сучасні національні та міжнародні фонди і програми надання грантової підтримки дослідницьким проєктам, про їх грантові перспективи, тематичну спрямованість і критеріальні вимоги.
- Розвинути вміння фандрайзингу, підготовки успішних проєктних пропозицій, виконання проєктів за грантовою підтримкою.
- Удосконалити вміння формулювати дослідницьку задачу, застосовувати теоретичне і методологічне соціологічне знання в обґрунтовані проєктної пропозиції і реалізації проєкту.
- Розвинути навички командної роботи з підготовки проєктної пропозиції, представлення і публічного захисту результатів.

Вивчення дисципліни сприяє оволодінню наступними компетентностями:

- ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- СК05. Здатність обговорювати результати соціологічних досліджень та проєктів українською та іноземною мовами.
- СК07. Здатність розробляти та оцінювати соціальні проєкти і програми.
- СК08. Здатність співпрацювати з європейськими та євроатлантичними інституціями.

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміння; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	Знати особливості проєктної та грантової організації сучасних наукових досліджень, технологій підготовки та управління проєктами, здійснення фандрайзингу	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Експрес-опитування, дискусія в класі	20
2.1	Вміння розробляти та оцінювати проєктні пропозиції	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Практичні завдання, командна проєктна робота, перехресне рецензування	30

2.2.	Вміння працювати з інформаційними джерелами з підготовки проєктної пропозиції та фандрайзингу	Практичні заняття, самостійна робота	Практичні завдання, розділи проєктної пропозиції	20
3.1.	Демонструвати вміння комунікувати в дослідницькій команді, з грантодавцями і стейкхолдерами	Практичні заняття	Участь у рольовій грі із захисту проєктної пропозиції, дискусії, навчальна робота в дослідницькій команді	15
4.1	Демонструвати дотримання принципів професійної етики соціолога та соціальної відповідальності за результати своєї професійної діяльності	Лекції, практичні заняття	Командна проєктна пропозиція, участь у дискусіях	15

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни				
	1.1	2.1	2.2.	3.1.	4.1.
PR 03. Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.	+	+	+		+
PR 05. Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.			+	+	+
PR 06. Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці з європейськими та євроатлантичними інституціями.	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів

- семестрове оцінювання - мін. кількість балів 60, макс. 100 для отримання заліку:

Форми роботи	Мін балів	Мак балів	Результати навчання
Експрес-опитування, дискусії в класі	10	16	PH1.1, 2.1, 2.2
Матриця донорських програм та організацій	5	9	PH 2.2
Розробка проєктної пропозиції (в команді)	15	25	PH 2.1, 2.2, 3.1, 4.1
Рольова гра з організації роботи проєктного колективу	5	9	PH3.1, 4.1
Презентації та захист проєктної пропозиції перед стейкхолдерами	15	25	PH1.1, 3.1, 4.1
Рецензування та оцінювання проєкту	10	16	PH2.1
Загальний підсумок (залік)	60	100	

- підсумкове оцінювання: залік.

Студенти, які протягом семестру набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критично-розрахунковий мінімум 60 балів, для одержання заліку мають обов'язково відпрацювати практичні завдання з кожної теми дисципліни.

7.2 Організація оцінювання:

1. Експрес-опитування, дискусії в класі (усі теми протягом семестру).
2. Матриця донорських програм (теми 2-5);
3. Рольова гра (тема 7).
4. Розробка проєктної пропозиції (теми 6-7).
5. Рецензування та оцінювання проєкту (теми 3-6).
6. Презентація та захист проєктної пропозиції (тема 8).

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
1	Проектна та грантова організація сучасної науково-дослідної діяльності	2	-	4
2	Міжнародні та національні донори, грантові програми, ресурси і принципи фандрайзingu	2	2	6
3	Особливості грантових програм Європейської Дослідницької Ради та Агенції Європейських інновацій	2	2	6
4	Особливості грантових програм Національного фонду досліджень України та МОН України	2	2	6
5	Особливості грантових програм міжнародного співробітництва та громадських організацій	2	-	4
6	Підготовка проектною пропозиції, етика, критерії оцінювання та фандрайзingu	2	4	12
7	Менеджмент проектів за грантовою підтримкою: управління якістю та ризиками	4	2	6
8	Міні-конференція з презентації та захисту командних проектів	-	2	16
УСЬОГО		16	14	60

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **16 год.**

Практичні заняття - **14 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

Рекомендована література:

Основна:

1. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. – К.: Дух і літера, 2015. – 380 с. - https://www.sii.org.ua/wp-content/uploads/2016/07/Bogdan_SocResearch.pdf
2. Грантовий менеджмент і написання проектів : практич. порадник / Регіон. тренінг. центр Львів. обл. універс. наук. б-ки, ЛМГО «Ін-т політ. Технологій» ; [упоряд. О. Процак]. — Львів : Ліра-Прес, 2010. — 56 с.
3. Дей М. О. Управління науковими проектами: особливості написання успішної заявки на грант [Електронний ресурс] / М. О. Дей // Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. — 2016. — Вип. 1. — С. 212-215. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2016_1_36.
4. Кобзарев О. Фандрейзінг. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України – К., ТОВ «Підприємство «Вінея», 2015. – 84 с. - <https://auc.org.ua/sites/default/files/library/4fundbwwweb1.pdf>
5. Сусліков Л. М., Студеняк І. П. Управління науковими проектами [Текст] : навч. посіб. / ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". - Ужгород : Говерла, 2019. - 431 с.
6. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзінг. Навч. посіб. – 2-е вид., з допрац. та допов. – К.: Алерта, 2015. – 272 с. - <https://www.academia.edu/30783967/Fundraising>
7. Як написати грант: консультація / уклад. А. О. Кононов, Л. А. Куц \ Міністерство культури та інформаційної політики України; Національна бібліотека України для дітей — Київ, 2020. — 16 с. - <https://ch1.kiev.ua/mbm/%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%B8/2020/%D0%AF%D0%BA%20%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82.pdf>

<https://ch1.kiev.ua/mbm/%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%B8/2020/%D0%AF%D0%BA%20%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82.pdf>

8. AtKisson M. S. Handbook for Planning and Writing Successful Grant Proposals \ AtKisson Training Group, 2018. – 150 p. - https://english.osu.edu/sites/default/files/2020-08/grant_writing_handbook_0.pdf
9. NERC Research Grants And Fellowships Handbook Grants Awarded On Full Economic Cost Basis. Edition 2021-1.0 February 2021: for research grant and fellowship proposals from 1 September 2005 \ Natural Environment Research Council, 2021. - <https://www.ukri.org/wp-content/uploads/2021/07/NERC-20072021-GrantsFellowshipsHandbook2021.pdf>

Додаткова:

1. Взаимодействие науки и бизнеса в процессе коммерциализации исследований и разработок (на основе эмпирического анализа). Информационно-аналитический материал. – НИУ «Высшая школа экономики», 2017. – 12 с.
2. Гудмен Н. Способы создания миров. / Пер. с англ. А.Л. Никифорова, Е.Е. Ледникова, М.В. Лебедева, Т.А. Дмитриева. — М.: Идея-Пресс, Логос, Практикс, 2001.
3. Мазур И. И. Управление проектами: учеб. пособие / И. И. Мазур. - М. : Омега-Л, 2004. - 664с.
4. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
5. Управління інноваціями : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н. І. Чухрай, Л. С. Лісовська ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. – 280 с.
6. Шевченко А.Ю. Аналіз трендів розвитку Європейського дослідницького та інноваційного простору (стилий виклад) \ Агенція Європейських інновацій; МФ «Відродження», 2018. - <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Analiz-trendiv-rozvytku-YEvropejskogo-doslidnytskogo-ta-innovatsijnogo-prostoru.pdf>
7. Чумаченко І.В., Морозова В.В., Доценко Н.В., Чердніченко А.М. Управління проектами: процеси планування проектних дій. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2014. – 673 с. - https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/19481/1/DMM_UP_2017.pdf
8. 2018 R&D Trends Forecast Results from the Innovation Research Interchange's Annual Survey // Research-Technology Management. - January - February 2018. – Pp. 23-34.

10. Додаткові ресурси:

1. <http://foundations.org> - каталог грантодавців, який ведеється з 1995 року;
2. <http://www.efc.be/> - European Foundation Centre (EFC) — Міжнародна асоціація суспільних та корпоративних донорів;
3. <http://foundationcenter.org/> — міжнародний портал про філантропію;
4. <http://www.guidestar.org> - міжнародний портал для некомерційних організацій.
5. Довідково-інформаційний портал Sociosite: www.sociosite.net
6. Інформаційний і пошуковий портал з соціальних наук Social Science Hub: www.sshub.com
7. Science Information Gateway (SOCIG): www.sosig.ak.uk
8. Liens Socio: <http://www.liens-socio.org>
9. Socioland: www.sozioland.de
10. КНУ ім.Т.Шевченка: Грантові програми урядів різних країн \ \ Відділ академічної мобільності http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=796&lang=uk
11. КНУ ім.Т.Шевченка: Сектор проектної діяльності. - <http://science.univ.kiev.ua/granty/pro-sektor-proyektnoyi-diyalnosti.php>
12. Каталог програмного забезпечення і баз даних для соціологів: http://www.stat.washington.edu/raftery/Research/Soc/soc_software.html
13. Міжнародна база даних ЮНЕСКО з соціальних наук (інституції, персоналії) DARE: www.databases.unesco.org/dare/form.shtml

15. Бази даних наукової періодики і книг: www.jstor.org; www.proquestdirect.com; www.ebsco.com
16. Група «Гранти, конкурси, стипендії» у Фейсбучі. <https://www.facebook.com/groups/progrants/>

Електронна джерельна база:

1. Національний фонд досліджень України \ конкурси проєктів. - <https://nrfu.org.ua/>
2. Міністерство освіти та науки України \ оголошення про конкурси. - <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/mizhnarodna-dilnist/mizhnarodni-naukovi-proekti/dvostoronni-naukovi-konkursi/ogoloshennya-pro-konkurs>
3. Міжнародний Фонд «Відродження» \ Конкурси та гранти. - <https://www.irf.ua/grants/contests/>
4. Національний портал програми «Горизонт 2020». - <http://h2020.com.ua/uk/> <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>
5. Агенція Європейських інновацій \ ЕС. - <https://aei.org.ua/projekty/>
6. НАТО грантова програма Science for Peace and Security. - <https://www.nato.int/cps/en/natolive/78209.htm>
7. Гранти та можливості від програми ООН із Відновлення та розбудови миру. - <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/recovery-and-peacebuilding/grant-opportunities-UN-RPP.html>
8. Вишеградський Фонд регіональної кооперації в Центральній Європі. - <https://www.visegradfund.org/> <https://www.mwsl.com.ua/mizhnarodna-spivpratsia/mizhnarodnyi-vyshehradskiy-fond>

Фонди

1. Фонд Гайнріха Бьоля – підтримка у сфері громадських ініціатив, історії, розвитку демократії, громадянського суспільства та політичної освіти громадян: <https://ua.boell.org/>;
2. Фонд Конрада Аденауера – фонд надає гранти на підтримку проєктів, пов'язаних із розвитком демократії та громадянського суспільства: <https://www.kas.de/uk/web/ukraine>;
3. Фонд Фрідріха Еберта – підтримка у сфері європейської інтеграції, міжнародної співпраці, демократизації та розвитку соціального діалогу: <http://www.fes.kiev.ua/n/cms/>;
4. Фонд Фрідріха Науманна за Свободу – фонд підтримує громадян України в їхньому прагненні до демократії, ринкової економіки та балансу в соціальній сфері: <https://ukrajina.fnst.org/>;
5. Фонд «Відродження» – підтримка розвитку відкритого суспільства в Україні на основі демократичних цінностей: <https://www.irf.ua/>;
6. Фонд Місцевого Співробітництва Фінляндії – тревел-гранти, гранти для молодих журналістів та інших спеціалістів-гуманітаріїв: <https://gurt.org.ua/news/grants/58704/>;
7. Німецький фонд «Пам'ять, Відповідальність, Майбутнє» – допомога у проєктах і дослідженнях з історії: <https://kiew.diplo.de/ua-uk/service/crinnerung-verantwortung-zukunft/1270084>;
8. Вишеградський фонд – підтримка культурних і мистецьких проєктів: https://www.mzv.cz/kiev/uk/x2010_05_17/x2010_08_20_1/x2010_05_17/index.html;
9. Фонд Чарльза Стюарта Мотта – фонд, який підтримує різнопланові ініціативи: <http://invest.kh.ua/ua/>;
10. Фундація «Україна-США» – підтримка розвитку демократії, ринкових реформ і розвитку прав людини в Україні: <https://usukraine.org/>;
11. Глобальний інноваційний фонд – фонд, діяльність якого спрямована на підтримку інноваційної діяльності: <https://region.kname.edu.ua/index.php/ru/granti/163-globalnij-innovatsijnij-fond>.

12. Фонд Богдана Гаврилишина – тревел-гранти на дослідження життя країн Європи та розвиток українського суспільства із використанням європейського досвіду: <http://bhfoundation.com.ua/>;
13. Грантова програма від National Geographic – дослідні та тревел-гранти: <https://www.science-community.org/uk/node/130977>;
14. Фонд «Розвиток України» – підтримка проєктів, спрямованих на соціальний розвиток: <https://akhmetovfoundation.org/>; Фонд Президента України для обдарованої молоді – державна фінансова підтримка обдарованої молоді, що надається з метою реалізації соціально значущих творчих проєктів: <https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/naukovcyam/storinka3.pdf>;

Посольства, що найчастіше надають гранти українцям

1. Посольство США в Україні: <https://ua.usembassy.gov/uk/education-cultureuk/current-programs-grants-uk/>
2. Посольство Канади в Україні: https://www.canadainternational.gc.ca/ukraine/academic_relations_academiques/index.aspx?lang=ukr
3. Посольство Франції в Україні: <https://ua.ambafrance.org/-Kul-tura>